

Total number of printed pages-11

63/1 (SEM-6) GE2/EDNRG6026

2025

EDUCATION

Paper : EDNRG6026

**(Philosophical and Sociological
Foundation of Education)**

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : Three hours

**The figures in the margin indicate
full marks for the questions.**

1. Choose the correct answer from the following: **(any six)** 1×6=6

তলত দিয়াবোৰৰ শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : (যিকোনো ছয়টা)

(a) The word 'Sophia' means—

'Sophia' শব্দটোৰ অৰ্থ হ'ল—

(i) love (প্ৰেম)

(ii) wisdom (জ্ঞান)

(iii) cause (কাৰণ)

(iv) argument (যুক্তি)

(b) "Philosophy is the science of absolute idea"—Who said this?

“দৰ্শন হ'ল পৰম ধাৰণাৰ বিজ্ঞান”—কথাষাৰ কোনে কৈছিল?

(i) Levinson (লেভিনচন)

(ii) Hegel (হেগেল)

(iii) Cicero (চিচাৰো)

(iv) Russell (ৰাছেল)

(c) Who is regarded as the father of Educational Sociology?

শিক্ষা-সমাজবিজ্ঞানৰ পিতৃ কোন?

(i) Auguste Comte

আগষ্ট কট

(ii) Aristotle

এৰিষ্টটল

(iii) John Dewey

জন ডিউই

(iv) E. George Payne

ই. জৰ্জ পেইনি

(d) The chief advocate of vocational aim of education is—

শিক্ষাৰ বৃত্তিমূলক লক্ষ্যৰ প্ৰধান পৃষ্ঠপোষক হ'ল—

(i) John Dewey

জন ডিউই

(ii) Percy Nunn

পাৰ্চি নান

(iii) M. K. Gandhi

এম. কে. গান্ধী

(iv) Plato

প্লেটো

(e) The Chief advocate of Pragmatism philosophy is—

প্ৰয়োগবাদ দৰ্শনৰ মূল পৃষ্ঠপোষক হ'ল—

(i) Rousseau (ৰুছো)

(ii) John Dewey (জন ডিউই)

(iii) John Adams (জন আদামছ)

(iv) Hegel (হেগেল)

(f) Who raised the slogan "Go back to nature"?

“প্রকৃতিলৈ উভতি যোৱা”—শ্ল’গানটো কোনে দাঙি ধৰিছিল?

(i) Fröbel

ফ্ৰেবেল

(ii) M. K. Gandhi

এম. কে. গান্ধী

(iii) Rousseau

ৰুছো

(iv) John Dewey

জন ডিউই

(g) To form one group there must be minimum _____ person.

এটা দল গঠন হবলৈ অতিকমেও _____ জন লোকৰ প্ৰয়োজন।

(i) 2 (দুজন)

(ii) 3 (তিনিজন)

(iii) 1 (এজন)

(iv) 4 (চাৰিজন)

(h) Which one of the following is a Primary Group ?

তলৰ কোনটো প্ৰাথমিক দল ?

(i) Political Party

ৰাজনৈতিক দল

(ii) Religious Organization

ধৰ্মীয় সংগঠন

(iii) Trade Union

বাণিজ্যিক সংস্থা

(iv) Family

পৰিয়াল

(i) Who established Shantiniketan ?

শান্তিনিকেতন কোনে স্থাপন কৰিছিল ?

(i) Rabindra N. Tagore

ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ

(ii) Vivekananda

বিবেকানন্দ

(iii) Rousseau

ৰুছো

(iv) Fröbel

ফ্ৰবেল

(j) Which one of the following is not a function of education ?

তলৰ কোনটো শিক্ষাৰ কাম নহয় ?

(i) Vocational efficiency

বৃত্তীয় দক্ষতা বৃদ্ধি

(ii) Preservation of culture

সংস্কৃতিৰ সংৰক্ষণ

(iii) Social stratification

সামাজিক স্তৰায়ণ

(iv) Social change

সামাজিক পৰিৱৰ্তন

2. Answer the following questions : **(any five)**

2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো পাঁচটা)

(a) What is Sociology ?

সমাজতত্ত্ব কি ?

(b) What is Philosophy ?

দৰ্শন কি ?

(c) What is Value Education ?

মূল্যবোধ শিক্ষা কি?

(d) What is Realism ?

বাস্তববাদ কি?

(e) Write the name of *any two* Idealistic Philosophers.

দুজন আদর্শবাদী দার্শনিকৰ নাম লিখা।

(f) Write M. K. Gandhi's definition of education.

মহাত্মা গান্ধীয়ে আগবঢ়োৱা শিক্ষাৰ সংজ্ঞাটো লিখা।

(g) Write *two* characteristics of Secondary Group.

মাধ্যমিক দলৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

3. Answer the following questions : **(any six)**

5×6=30

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো ছয়টা)

(a) Write briefly about the scope of philosophy.

দৰ্শনৰ পৰিসৰৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(b) Write briefly how education can help in the process of human resource development.

মানৱ সম্পদৰ বিকাশ সাধনত শিক্ষাই কেনেকৈ সহায় কৰে চমুকৈ লিখা।

(c) Write short note on—Idealism and aims of education.

চমু টোকা লিখা—আদৰ্শবাদ শিক্ষাদৰ্শন অনুসৰি শিক্ষাৰ লক্ষ্যসমূহ।

(d) Explain the concept of Social Stratification.

সামাজিক স্তৰায়ণৰ ধাৰণাটো চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

(e) What are the main features of Basic Education ?

বুনিয়াদী শিক্ষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি?

(f) Discuss the aims of education according to pragmatism in brief.

প্ৰয়োগবাদ দৰ্শন অনুসৰি শিক্ষাৰ লক্ষ্যসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰা।

(g) Highlight the characteristics of Primary Group.

প্ৰাথমিক দলৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

(h) Write about the factors of social change.

সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ কাৰকসমূহৰ বিষয়ে লিখা।

(i) Write briefly about Fröbel's Kindergarten.

ফ্ৰবেলৰ কিণ্ডাৰগাৰ্টেন শিক্ষা পদ্ধতিৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(j) Mention the differences between social class system and caste system.

ক্লাছ চিষ্টেম আৰু কাস্ট চিষ্টেমৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যসমূহ লিখা।

4. Answer the following questions : **(any two)**

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো দুটা)

(a) What is vocational aim of education ?

Explain its merits and demerits.

2+4+4=10

শিক্ষাৰ বৃত্তিমূলক লক্ষ্য মানে কি? এই লক্ষ্যৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (b) What is Social Group? Explain the differences between Primary Group and Secondary Group. $2+8=10$

সামাজিক দল কি? প্রাথমিক দল আৰু মাধ্যমিক দলৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যসমূহ আলোচনা কৰা।

- (c) What is Social Change? Explain education as an instrument of social change. $2+8=10$

সামাজিক পৰিৱৰ্তন মানে কি? সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ আহিলা হিচাপে শিক্ষাৰ ভূমিকা বৰ্ণনা কৰা।

- (d) Discuss the educational implications of Pragmatism in detail.

প্ৰয়োগবাদ শিক্ষাদৰ্শনৰ শৈক্ষিক গুৰুত্ব বহলাই আলোচনা কৰা।

5. Answer **any one** of the following questions :

14

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Discuss the contribution of Naturalism philosophy in modern education.

আধুনিক শিক্ষা ব্যৱস্থালৈ প্ৰকৃতিবাদ দৰ্শনে আগবঢ়োৱা অৱদানসমূহ আলোচনা কৰা।

(b) What is Educational Sociology?
Discuss the scope of Educational
Sociology.

শৈক্ষিক সমাজবিজ্ঞান কি? ইয়াৰ পৰিসৰ আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the various functions of
Education.

শিক্ষাৰ কাৰ্যসমূহ আলোচনা কৰা।